

Broj: Ž-BL-05-235/25

Dana: 16. jula 2025.

Broj preporuke: P - 218/25

Centralro grijanje d.d. Tuzla

Krečanska l

75 000 Tuzla

n/r direktorice

Udruženje građana „NDNM“ Tuzla

udruzenje.ndnm@gmail.com

P R E P O R U K A
privrednom društvu „Centralno grijanje“ d.d. Tuzla
u vezi sa žalbom Udruženja građana „NDNM“ iz Tuzle

I. UVOD

Instituciji ombudsmena/ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Institucija Ombudsmena), dana 31. marta 2025. godine, obratilo se Udruženje građana „NDNM“ iz Tuzle (u daljem tekstu: podnosilac žalbe).

Podnosilac žalbe kao odgovornu stranu označio je privredno društvo „Centralno grijanje“ d.d. Tuzla (u daljem tekstu: Centralno grijanje).

Žalba je registrovana pod gore navedenim brojem i razmatrana je u okviru Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine¹.

¹ „Službene novine FBiH“ br. 32/01 i 48/11

II. ČINJENIČNO STANJE

Podnosilac žalbe navodi da je dana 3. marta 2025. godine privrednom društvu „Centralno grijanje“ d.d. Tuzla uputio zahtev za pristup informacijama, u kojem traži sljedeće informacije:

- *Koliko je javnih poziva Vaše društvo objavilo i provelo u periodu od 01.01.2023. godine do 31.12.2024. godine?*
- *Koliko je primljeno radnika i na koja radna mjesta?*
- *Da li je bilo žalbi na rješenja o prijemu u radni odnos?*
- *Ko se sve žalio? (Sa napomenom da ne tražimo a niti nam trebaju podaci koji su zakonom propisani kao povjerljivi)*

Tom prilikom podnosilac žalbe dostavio je kopiju navedenog zahtjeva.

Podnosilac žalbe navodi da do danas nije primio odgovor na predmetni zahtev, te zahtjeva intervenciju Institucije Ombudsmena po ovom pitanju.

Povodom podnijete žalbe, a u cilju ispitivanja navoda iz iste, Ombudsmen Bosne i Hercegovine je shodno članu 22. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11), dana 3. aprila 2025. godine, pokrenuo istražni postupak i zatražio izjašnjenje od Centralnog grijanja.

Aktom broj: 09-04010-2025 od 24. aprila 2025. godine, Centralno grijanje je dostavilo odgovor na navode iz žalbe. U navedenom odgovoru Centralno grijanje, između ostalog, navodi da je, postupajući po predmetnom zahtjevu, rješenjem broj: 09-01666-2025-1 od 21. aprila 2025. godine, dostavilo podnosiocu žalbe tražene podatke.

U prilogu predmetnog izjašnjenja dostavljena je kopija sljedećih dokumenata:

- Rješenjem broj: 09-01666-2025-1 od 21. aprila 2025. godine,

Elektronskom poštom od 30. aprila 2025. godine, podnosilac žalbe dostavio je traženi komentar, u kojem navodi da je iz priloženog očigledno da navedeno rješenje ne sadrži sve elemente propisane zakonom, kao i da su dostavljene informacije nepotpune.

III- RELEVANTNO ZAKONODAVSTVO

• MEĐUNARODNI STANDARDI

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Član 10.

Sloboda izražavanja

Svako ima pravo na slobodu izražavanja. Ovo pravo uključuje slobodu mišljenja i slobodu primanja i prenošenja informacija i ideja, bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj članak ne sprječava države da zahtijevaju dozvole za rad od radio, televizijskih i filmskih kompanija.

Opšta deklaracija o pravima čovjeka i građanina

Član 19.

Svako ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja. To pravo obuhvata slobodu zadržavanja mišljenja bez vanjskih pritisaka te slobodu traženja, primanja i širenja informacija i ideja putem bilo kojeg sredstva javnog priopćavanja i bez obzira na granice.

Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima

Član 19.

2. Svako ima pravo na slobodu izražavanja; to pravo obuhvata slobodu da traži, dobija i širi informacije i misli svake vrste, bez obzira na granice, bilo usmeno, pismeno, štampom ili u umjetničkoj formi, ili bilo kojim drugim sredstvom po svom izboru.

3. Vršenje prava predviđenih u stavu 2. ovog člana nosi sa sobom posebne dužnosti i odgovornosti. Zbog toga se ono može podvrći određenim ograničenjima koja moraju biti utvrđena zakonom i biti neophodna:

a) za poštovanje prava ili ugleda drugih lica;

b) za zaštitu državne sigurnosti ili javnog reda, ili javnog zdravlja ili morala

• ZAKONODAVSTVO BIH

a) Zakon o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine

Član 4.

Pravo pristupa

Svaka fizička i pravna osoba ima pravo pristupa informacijama koje su pod kontrolom javnog organa, a svaki javni organ ima odgovarajuću obavezu da te informacije priopći. Pravo pristupa informacijama može biti ograničeno samo na način i pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom.

Član 14.

Postupanje nadležnog javnog organa nakon prijema zahtjeva

(1) Nakon prijema zahtjeva za pristup informaciji nadležni javni organ poduzima sve potrebne radnje da pribavi traženu informaciju i razmatra sve činjenice i okolnosti od značaja za rješavanje zahtjeva.

(2) Kada nadležni javni organ odobri pristup informaciji u cjelosti ili djelomično, rješenje o tome dostavlja podnosiocu zahtjeva. Navedeno rješenje sadrži: 1) obavještenje o mogućnosti osobnog pristupa informaciji u prostorijama nadležnog javnog organa i 2) obavještenje o mogućnosti umnožavanja informacije i o troškovima umnožavanja, uz napomenu da se umnožavanje informacije omogućava nakon izvršene uplate. Kada je umnožavanje informacije neuobičajeno složeno ili dugotrajno, umnožavanje se omogućava podnosiocu zahtjeva u vrijeme koje je prihvatljivo i za podnosioca zahtjeva i za nadležni javni organ i/ili 3) priloženu kopiju tražene informacije, kada se ista osigurava besplatno u smislu člana 16. ovog zakona. (3) Ako nadležni javni organ odbije pristup informaciji u cjelosti ili djelimično podnosilac zahtjeva se obavještava rješenjem koje sadrži: 1) zakonski osnov izuzeća informacije u smislu ovog zakona, uključujući sva materijalna pitanja važna za donošenje rješenja uzimajući u obzir faktor javnog interesa, i 2) pouku o pravu na prigovor, naznaku adresu organa kojem se prigovor podnosi, rok i troškove za podnošenje prigovora.

(4) *Nezadovoljna stranka može protiv rješenja iz stava (3) ovog člana podnijeti prigovor rukovodiocu organa u roku od osam dana od dana prijema rješenja.*

(5) *Rješenje doneseno po prigovoru iz stava (4) ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv njega nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.*

(6) *Rješenja iz st. 2. i 3. ovoga člana dostavljaju se što je prije moguće, a najkasnije 15 dana od dana prijema zahtjeva. Za zahtjeve koji se obrađuju u smislu člana 7. i/ili člana 9. stav 3. ovog zakona rok od 15 dana produžava se u skladu rokovima utvrđenim tim odredbama. Nadležni javni organ, po hitnom postupku, pismeno obavještava podnosioca zahtjeva o produžetku roka, kao i o razlozima tog produženja.*

d) Zakon o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine²

Član 1. stav 1.

„Ombudsmen za ljudska prava Bosne i Hercegovine je nezavisna institucija uspostavljena u cilju promoviranja dobre uprave i vladavine prava, zaštite prava i sloboda fizičkih i pravnih lica, kako je garantirano posebno Ustavom BiH i međunarodnim sporazumima koji se nalaze u dodatku tog Ustava koja će s tim u vezi nadgledati aktivnosti Institucija Bosne i Hercegovine, njenih entiteta i Brčko Distrikta u skladu sa odredbama ovog Zakona.“

Član 32. stav 1.

„Ombudsmen može dati preporuke organima vlasti u Bosni i Hercegovini...“

Član 32. stav 4.

„Kada, nakon razmatranja predmeta, ombudsmen ustanovi da način na koji je zakon primijenjen vodi nepravičnim rezultatima, on može uputiti nadležnom organu preporuke koje bi dovele do pravičnog rješenja situacije predmetnog pojedinca ...“

III- MIŠLJENJE OMBUDSMENA BOSNE I HERCEGOVINE

Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine predviđeno je da ombudsmeni mogu reagovati u slučaju kada osnovano sumnjaju da način na koji su primijenjeni Zakon i međunarodni dokumenti o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda vodi nepravičnim rezultatima.

Osnovi sumnje na kršenja ljudskih prava, po ocjeni Ombudsmena Bosne i Hercegovine u konkretnom slučaju, odnose se na povredu prava na pristup informacijama, a u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine.

Žalba je razmatrana u svjetlu člana 10. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, člana 19. Univerzalne deklaracije o pravima čovjeka, člana 19. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, čl. 4. i 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine.

² „Službeni glasnik BiH“ br. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06 i 61/23

Najprije, ombudsmeni žele ukazati na odredbe Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine (član 4.) koje propisuju da svako fizičko i pravno lice ima pravo pristupa informacijama, da je obaveza svakog javnog organa da informacije koje su u njegovom posjedu saopšti, te da ovo pravo može biti ograničeno samo na način i pod uslovima utvrđenim Zakona. Takođe, bitno je napomenuti i da su nadležni organi obavezni poduzeti sve potrebne radnje u cilju saopštavanja traženih informacija koje su u posjedu nadležnog organa.

Ističemo da je članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine propisano postupanje nadležnih javnih organa nakon prijema zahtjeva za pristup informacijama koji je dužan poduzeti sve potrebne radnje u cilju saopštavanja traženih informacija koje su u posjedu nadležnog organa, da je ZoSPI *lex specialis* u odnosu na druge zakone, kao i da u i slučaju odbijanja i odobravanja pristupa informacijama, podnosiocu žalbe mora biti dostavljeno rješenje, koje treba da sadrži, pored ostalih elemenata i pouku o pravnom lijeku, kako bi žalitelj mogao ostvariti pravo na korištenje pravnih lijekova.

Na osnovu dokumentacije pribavljene tokom provedene istrage, a koja se nalazi u spisu predmeta, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su utvrdili da u konkretnom slučaju Centralno grijanje nije postupilo u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine

Sumirajući žalbene navode podnosioca žalbe kao i dostavljeno izjašnjenje odgovorne strane, proizilazi da Centralno grijanje u konkretnom slučaju nije ostavilo mogućnost podnosiocu žalbe izjavljivanja pravnog lijeka, a što je vidljivo iz sadržine rješenja broj: 09-01666-2025-1 od 21. aprila 2025. godine. Naime, podnosilac žalbe nije zadovoljan donesenim rješenjem, te smatra da su dostavljene informacije nepotpune. Sa druge strane, Centralno grijanje mu nije ostavilo mogućnost ostvarivanja prava na pravni lijek. Na taj način podnosiocu žalbe je onemogućeno preispitivanje zakonitosti takvog rješenja, te odgovorna strana vrši povredu prava podnosiocu žalbe na djelotvoran pravni lijek, koje je zagarantovano članom 13. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Pravo na pravni lijek ustavno je i zakonsko pravo građanina, ali i univerzalno ljudsko pravo jer se njegovi izvori nalaze i u međunarodnim dokumentima. Njegova se univerzalnost ogleda i u tome što ga poznaju gotovo sva savremena zakonodavstva u svijetu i što je ono jednako važna ustanova u svim pravno uređenim postupcima u kojima se odlučuje o pravima i obvezama građana. Pravo na pravni lijek usko je povezano s pojmom ljudskih prava uopšte, posebno i zbog toga što i samo pravo na djelotvoran pravni lijek spada u osnovna ljudska prava i djelotvoran je samo ako je dostupan. Osnovni cilj pravnih lijekova je ispravak nepravilne odluke državne ili druge javne vlasti. Njihovom upotrebom otklanjaju se negativne štetne posljedice prouzročene nepravilnom i nezakonitom odlukom. To pravo sadrži i pravo na osporavanje pogrešne odluke tijela javne vlasti.

Svakako je bitno napomenuti da je i odredbom člana 222. stav 3. Zakona o upravnom postupku propisano da pri odlučivanju o pravu na žalbu protiv rješenja, treba voditi računa da se, po pravilu, protiv svih prvostepenih rješenja predvidi žalba i da se time osigura princip dvostepenog rješavanja u upravnom postupku.

S druge strane, ombudsmeni žele istaknuti da u ovom predmetu nisu cijenili donijeta rješenja u meritornom smislu, niti se ista na bilo koji način dovode u pitanje. Međutim, uvidom u pomenuto rješenje jasno se može potvrditi da je isto potpisao direktor, a što svakako nameće i pitanje primjene načela dvostepenosti u konkretnom postupku. Konkretno pitanje u ovom predmetu je da li činjenica da prvostepeno rješenje o pristupu informacijama i drugostepeno rješenje, ukoliko bude izjavljena žalba, donosi direktor ili službenik za informisanje. Istine radi, Zakon sadrži odredbe koje upućuju na dvostепенost, tako član 14. stav 3. tačka 4. navodi da nezadovoljna stranka može podnijeti prigovor rukovodiocu organa. Samim time naglašava se dvostепенost, te da prvostepeno rješenje treba donijeti službenik, a drugostepeno rješenje rukovodilac.

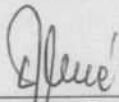
Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ukazuju i na neophodnost poštovanja člana 19. Zakona, kojim je propisana dužnost javnog organa da odredi službenika za informiranje, koji obrađuje zahtjeve sačinjene u smislu ovog zakona, te da nakon određivanja službenika za informiranje, njegovo ime i podaci za kontaktiranje dostavljaju se ombudsmenu.

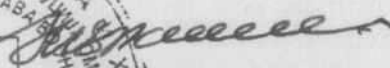
Ombudsmeni Bosne i Hercegovine, imajući u vidu sve naprijed izneseno, a u svrhu otklanjanja uočenih povreda ljudskih prava zaštićenih Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim sporazumima koji čine sastavni dio Ustava, na osnovu članom 32. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, donose sljedeću:

PREPORUKU
privrednom društvu „Centralno grijanje“ d.d. Tuzla

1. Da po ponesenom zahtjevu za pristup informacijama donese odgovarajuće rješenje u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine, uvažavajući nalaz i mišljenje iz ove preporuke, i tako u skladu s načelom dvostepenosti, obezbijedi njegovu punu primjenu;
2. Da u roku od 20 dana računajući od dana prijema preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima na njenoj realizaciji;

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine:

Nives Jukić

Dr. Vranješ

Dr. Jasminka Džumhur

Dostavljeno:

- 1x naslovu
- 1x podnosiocu žalbe
- 1x u spis predmeta